

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/95/2023
Identifikačné číslo spisu:	3721201467
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3721201467.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. D.K., narodeného XX. M. XXXX, D. P., C. XXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Martin, Andreja Kmeťa 28, proti žalovanej J. S. O., narodenej XX. M. XXXX, G.Á. J., O. XXXX/XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o. Banská Bystrica, Nám. SNP 15, o zaplatenie 45 000 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp. zn. 6C/27/2021 (aktuálne vedenom na Okresnom súde Trenčín), o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 30. novembra 2022 sp. zn. 19Co/94/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica uznesením z 12. mája 2022 č. k. 6C/27/2021-99 konanie v časti o zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45 000 eur od 22. februára 2021 do zaplatenia zastavil (výrok I.), súčasne schválil zmier v znení: „Žalovaná sa zaväzuje zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 45 000 eur do 12 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia“ (výrok II.) a o trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

2. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 256 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku. Vzhľadom k tomu, že žalobca vzal žalobu späť po začatí konania v časti o zaplatenie úrokov z omeškania bez uvedenia dôvodu, z procesného hľadiska zavinil čiastočné zastavenie konania, a preto by v tejto časti mala nárok na náhradu trov konania žalovaná. Čo do zaplatenia 45 000 eur bol žalobca v konaní úspešný, keďže súd schválil zmier v znení petitu navrhnutom žalobcom v podanej žalobe (resp. po čiastočnom späťvzatí žaloby v časti o zaplatenie úrokov z omeškania). Pomer úspechu/neúspechu žalobcu je 94,25 % (45 000 eur) k 5,75 % (2 743,15 eura vypočítaných ako úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 45 000 eur od 22. februára 2021 do 12. mája 2022, t.j. do dňa pojednávania), a teda žalobca by mal nárok na náhradu trov konania v rozsahu

rozdielu, t. j. v rozsahu 88,50 %. S poukazom na veľmi ťaživú a nepriaznivú finančnú, zdravotnú a sociálnu situáciu, v ktorej sa nachádza žalovaná, keď za rok 2022 jej príjem zo zamestnania vrátane invalidného dôchodku predstavoval sumu 676 eur, stará sa o maloleté dieťa, ktoré je ZŤP a samotná žalovaná má vážne zdravotné problémy, v súvislosti s ktorými má zvýšené výdavky na lieky v sume cca 150 eur mesačne, súd prvej inštancie mal za to, že v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, preto aplikoval pri rozhodovaní o trovách § 257 Civilného sporového poriadku a žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

3. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 30. novembra 2022 sp. zn. 19Co/94/2022 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III a žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že pri skúmaní existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa je významným nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní a je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán (nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok na náhradu trov nemá byť priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal sám bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech).

4. Žalovaná v danej veci svoje nepriaznivé finančné pomery preukázala nielen predložením svojej mzdy, ale i rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku, pričom otec nespochybnil, že žalovaná má zverenú do osobnej starostlivosti ich maloletú dcéru, ktorá má zdravotné obmedzenia spojené so zvýšenými nákladmi predovšetkým na jej stravovanie (dcéra je ZŤP). Otec nespochybnil tiež to, že nad súdom stanovené výživné maloletej dcéry viac neprispieva. S prihliadnutím k uvedeným skutočnostiam bolo podľa odvolacieho súdu nesporné, že finančná situácia žalovanej nie je priaznivá a uhradenie trov konania by bolo pre ňu nesporne ťaživé. Na strane žalobcu nepriaznivá finančná situácia nebola osvedčená a ani tvrdená. S poukazom na osobné, majetkové, zárobkové a finančné pomery žalovanej, ktorá je invalidná dôchodkyňa, bola vlastníčkou bytu, ktorý nepreviedla na tretiu osobu za finančnú náhradu, ale na syna strán sporu, s prihliadnutím na charakter konania, charakter procesnej situácie, okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní (konanie skončilo súdnym zmierom), odvolací súd dospel k záveru, že boli dané tak významné okolnosti na strane žalovanej, ale aj okolnosti konkrétneho prípadu, že aplikácia § 257 Civilného sporového poriadku bola v danej veci dôvodná. Námetka žalobcu týkajúca sa údajného obštrukčného konania žalovanej z obsahu spisu nevyplynula. Odvolací súd tiež nepriznal váhu argumentácii žalobcu o vzdaní sa dedičstva po poručiťovi W.. O. žalovanou, nakoľko táto skutočnosť z obsahu spisu sp. zn. 3D/10/2021 nevyplynula, dedičské konanie bolo skončené dohodou dedičov.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku a navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolateľ namietal, že v odôvodnení rozhodnutí súdov nižších inštancií absentujú základné predpoklady preskúmateľnosti úvahy súdov pre aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku. Tiež vyčítal konajúcim súdom, že ani jeden z nich neoznámil žalobcovi, že zvažuje aplikáciu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku a nevytvoril procesný priestor žalobcovi pre vyjadrenie jeho stanoviska k aplikácii tohto ustanovenia.

6. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), bez nariadenia pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné.

8. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku.

9. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia je potrebné rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Nesprávnym procesným postupom je taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

11. K prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku je potrebné uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

12. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

14. Vývodzujúc prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku žalobca namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj nesprávny postup súdov nižších inštancií pri aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku.

15. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a po oboznámení sa s obsahom spisu dovolací súd dospel k záveru, že dovolacie námietky žalobcu nie sú opodstatnené a v postupe odvolacieho súdu ani súdu prvej inštancie nezistil vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť žalobcu na jeho procesných právach a založiť tak prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

16. V posudzovanom prípade odôvodnenie napadnutého uznesenia nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie je v danom prípade dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie a riadne sa vysporiadal s odvolacou argumentáciou žalobcu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v zmysle § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Odvolací súd pri skúmaní dôvodnosti aplikácie § 257 Civilného sporového poriadku súdom prvej inštancie v danej veci poukázal nielen na nepriaznivé majetkové pomery žalovanej, ale prihliadol zo širšieho uhla pohľadu aj na jej celkovú osobnú situáciu zahŕňajúcu jej zdravotný stav a tiež starostlivosť o maloletú dcéru sporových strán, ktorá je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím a má zvýšené náklady predovšetkým na stravovanie. Odvolací súd neopomenul vziať pri rozhodovaní zreteľ aj na pomery na strane úspešného žalobcu. Jeho závery o dôvodnosti aplikácie § 257 Civilného sporového poriadku súdom prvej inštancie sú náležite odôvodnené, nepostrádajú vnútornú logiku a nevykazujú žiadne známky arbitrárnosti.

18. Dovolací súd konštatuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Len samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

19. Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam žalobcu, ktorý vyčítal konajúcim súdom, že mu neoznámili možnú aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku, najvyšší súd prijal záver o ich neopodstatnenosti. Zo zápisnice o pojednávaní konanom dňa 12. mája 2022 na súde prvej inštancie je zrejmé, že sa k uvedenej otázke mali možnosť vyjadriť právni zástupcovia žalobcu aj žalovanej. Odvolací súd vo vzťahu k trovám odvolacieho konania neaplikoval ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku, teda nevznikol dôvod na upovedomenie strán o zamýšľanej aplikácii citovaného ustanovenia.

20. Ako vyplýva z uvedeného, najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku prípustné, a preto ho podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku odmietol.

21. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.